

van kandidaten beoordelen en op deze manier kennis maken met een diagnose-instrument voor schrijfvaardigheid.

Ronde 4

Leesvaardigheid van studenten; intake en (t)examen

Karen Heij

Bureau ICE, Lienden

kheij@bureau/ice.nl

Niet alle studenten blijken alle teksten van opleidingen te lezen. Ligt dat aan de student of aan de tekst? Er bestaat in het onderwijs nogal de neiging om met de beschuldigende vinger naar de onderwijsdeelnemers te wijzen als ze teksten niet kunnen lezen. Argumenten als dat het niveau van studenten te laag is of dat studenten niet meer bereid zijn een langere tekst te lezen, vliegen dan al snel over tafel. Hoe terecht is dat? Is er wel sprake van onwil? Of meer van onvermogen? Zijn studenten dan slechte lezers geworden? En hoe zinvol is de discussie? Het is veel constructiever te constateren dat er blijkbaar een 'gat' is tussen het leesvaardigheidsniveau van de onderwijsdeelnemer en het niveau van de teksten die we ze voorleggen.

Met de komst van het European Framework of Reference heeft de Raad van Europa een belangrijke stap gezet. Dit framework beschrijft stappen in taalontwikkeling die we kunnen gebruiken om taalleerders van elkaar te onderscheiden. Met behulp van deze onafhankelijke niveaumeetlat is het niet alleen mogelijk taalleerders met elkaar te vergelijken. Belangrijker is het misschien wel dat het mogelijk is om teksten te koppelen aan een bepaald niveau. De combinatie van niveau van een tekst en niveau van een gebruiker biedt grote perspectieven. Heeft een deelnemer bijvoorbeeld leesvaardigheidsniveau B1 en de tekst niveau C1. Dan kan de deelnemer niet meer dan een globale inschatting geven van waar de tekst over gaat en zal hij niet in staat zijn detailvragen over de inhoud van de tekst te beantwoorden. Daarmee is deze B1-lezer geen slechte lezer maar hooguit een lezer die moeite heeft met een tekst op C1.

Veel intakers willen het leesvaardigheidsniveau van studenten achterhalen. Een mooi streven. Ook terecht dat dat de afgelopen tijd zoveel aandacht krijgt in de media. Maar tevreden of ontevreden over het huidige niveau kun je pas zijn als je eerst met elkaar hebt vastgesteld wat het instapniveau zou moeten zijn. Vervolgens is het dan minstens zo belangrijk om ook te achterhalen wat het taalniveau is van de teksten die je als opleiding aanbiedt. Pas als de instroomeisen wat betreft taalvaardigheid gedefinieerd zijn, kan er een zinvolle intake plaatsvinden. Instroomeisen koppelen aan de Europese

taalniveau-systematiek biedt grote voordelen. Daarna is het zinvol het niveau en de daarbij behorende inhoud van nieuwe deelnemers bij de intake te meten. Bovendien is het belangrijk vervolgens te bekijken of het taalniveau van teksten in opleidingen (lesmateriaal, toetsen etc.) aansluit bij het niveau van de deelnemer. Het meten van het taalniveau van een deelnemer is de specialiteit van Bureau ICE. Het meten van het taalniveau van een tekst is mogelijk met het instrument Texamen van BureauTaal, de zusterorganisatie van Bureau ICE. Met dit *webbased* instrument kun je objectief het taalniveau van een tekst vaststellen.

Het matchen van het niveau van teksten met het leesvaardigheidsniveau van studenten is een voorwaarde om de taalvaardigheid van de student verder te kunnen ontwikkelen. Zolang er een kloof bestaat tussen het taalniveau van de student en het niveau van de teksten, waarmee we studenten in de opleidingen confronteren, is er geen sprake van efficiënte taalverwerving. Leren is vooral mogelijk als de afstand tussen de huidige situatie en het te bereiken doel, overbrugbaar is. Taalverwerving is daarop geen uitzondering. Het afstemmen van doelniveau, gemeten intakeniveau en niveau van lesmateriaal is dan ook noodzakelijk.

In de workshop gaan we in op de voorwaarden voor (verdere) taalverwerving. We demonstreren de nieuwste generatie toetsen voor het meten van taalvaardigheid én het instrument Texamen. We bespreken met elkaar de mogelijke toepassingen ervan in de praktijk van het Hoger Onderwijs.